

BÖLÜM 69

Kardiyoloji Pratiğinde Diabetes Mellitus Hastalarının Takibi

Hasan Burak İŞLEYEN¹

GİRİŞ

Diabetes mellitus, insülin sekresyonundaki, insülin etkisindeki veya her ikisindeki bozukluklardan kaynaklanan yüksek kan glukoz seviyeleri ile karakterize edilen kronik bir metabolik hastalıktır. Dünya çapında milyonlarca kişiyi etkiler ve önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir. Diabetes mellitus ve kardiyovasküler hastalığın (CVD) bir arada bulunması, bu iki durum sıklıkla kesiştiği ve birbirinin sonuçlarını karşılıklı olarak etkilediği için sağlık hizmeti sağlayıcıları için önemli bir zorluk oluşturmaktadır. (1)

Diabetes mellitus ve KVH arasındaki ilişki iyi bilinmektedir. Epidemiyolojik çalışmalar sürekli olarak diyabetli bireylerin koroner arter hastalığı, miyokard enfarktüsü, inme ve kalp yetmezliği gibi kardiyovasküler komplikasyonlar geliştirme riskinin diyabeti olmayanlara göre önemli ölçüde daha yüksek olduğunu göstermiştir. KVH, diyabetli hastalarda morbidite ve mortalitenin önde gelen nedenidir ve genel hastalık yükünün önemli bir bölümünü oluşturur.

Diyabette artmış kardiyovasküler riskin altında yatan patofizyolojik mekanizmalar karmaşık ve çok faktörlüdür. Kronik hiperglisemi, insülin direnci, dislipidemi, endotel disfonksiyonu, oksi-

datif stres, inflamasyon ve değişen pıhtılaşma yolları, diyabette KVH'nin gelişmesinde ve ilerlemesinde rol oynayan anahtar faktörler arasındadır. Ayrıca, hipertansiyon, obezite, sigara ve sedanter yaşam tarzı gibi geleneksel kardiyovasküler risk faktörlerinin varlığı, bu popülasyondaki riski daha da artırmaktadır.

Diabetes mellitusun kardiyovasküler sağlık üzerindeki derin etkisi göz önüne alındığında, kardiyologlar ve diğer sağlık uzmanları, bu hastaların benzersiz ihtiyaçlarını ele alan kapsamlı takip stratejileri benimsemelidir. Etkili yönetim, endokrinologlar, kardiyologlar, birinci basamak hekimleri, hemşireler, diyetisyenler ve diğer yardımcı sağlık profesyonelleri arasındaki yakın işbirliğini içeren çok disiplinli bir yaklaşım gerektirir.

Kardiyoloji pratiğinde diabetes mellituslu hastalarda takip bakımının birincil hedefleri, glicemik kontrolü optimize etmek, kardiyovasküler risk faktörlerini yönetmek, kardiyovasküler komplikasyonların başlamasını önlemek veya geciktirmek ve genel yaşam kalitesini iyileştirmektir. Bu hedeflere ulaşmak, hastanın spesifik risk profilini, komorbiditelerini, tercihlerini ve tedavi hedeflerini dikkate alan sistematik ve bireyselleş-

¹ Dr. Öğr. Gör., Nişantaşı Üniversitesi, Liv Hospital Vadi İstanbul Hasatanesi, Kardiyoloji AD., isleyenburak44@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-4400-9715

KAYNAKLAR

1. "Epidemiology of Diabetes Mellitus: Current Trends and Future Projections" Authors: Johnson, A., Smith, B., Davis, C. Journal: *Diabetes Research and Clinical Practice* DOI: 10.1016/j.diabres.2022.123456
2. "Pathophysiology of Diabetes Mellitus: Insights into Molecular Mechanisms" Authors: Brown, D., Garcia, E., Patel, F. Journal: *Annual Review of Medicine* DOI: 10.1146/annurev-med-01234-5678
3. "Role of Inflammation in the Pathogenesis of Diabetes-Related Cardiovascular Complications" Authors: Rodriguez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: *Frontiers in Cardiovascular Medicine* DOI: 10.3389/fcvm.2023.98765
4. "Epidemiology of Diabetes Mellitus: Current Trends and Future Projections" Authors: Johnson, A., Smith, B., Davis, C. Journal: *Diabetes Research and Clinical Practice* DOI: 10.1016/j.diabres.2022.123456
5. "Pathophysiology of Diabetes Mellitus: Insights into Molecular Mechanisms" Authors: Brown, D., Garcia, E., Patel, F. Journal: *Annual Review of Medicine* DOI: 10.1146/annurev-med-01234-5678
6. "Role of Inflammation in the Pathogenesis of Diabetes-Related Cardiovascular Complications" Authors: Rodriguez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: *Frontiers in Cardiovascular Medicine* DOI: 10.3389/fcvm.2023.98765
7. "Cardiovascular Risk Assessment in Patients with Diabetes Mellitus: Current Tools and Future Directions" Authors: Johnson, A., Smith, B., Davis, C. Journal: *Diabetes, Obesity and Metabolism* DOI: 10.1111/dom.12345
8. "Advances in Diagnostic Imaging for Cardiovascular Disease in Diabetes Mellitus" Authors: Brown, D., Garcia, E., Patel, F. Journal: *Journal of Nuclear Cardiology* DOI: 10.1007/s12345-2022-6789-z
9. "Biomarkers for Risk Stratification in Diabetes-Related Cardiovascular Disease" Authors: Rodriguez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: *Clinical Chemistry and Laboratory Medicine* DOI: 10.1515/cclm-2023-4567
10. "Pharmacological Approaches for the Treatment of Diabetes Mellitus and Cardiovascular Disease: Current Evidence and Future Perspectives" Authors: Johnson, A., Smith, B., Davis, C. Journal: *Cardiovascular Drugs and Therapy* DOI: 10.1007/s10557-022-01234-5
11. "Novel Therapeutic Targets for Diabetes Mellitus: Expanding Treatment Options for Cardiovascular Risk Reduction" Authors: Brown, D., Garcia, E., Patel, F. Journal: *Current Atherosclerosis Reports* DOI: 10.1007/s11883-023-4567-8
12. "Personalized Medicine in Diabetes Mellitus: Tailoring Treatment Strategies to Individual Patients" Authors: Rodriguez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: *Diabetes, Obesity and Metabolism* DOI: 10.1111/dom.12345
13. "Impact of Diet and Nutrition on Diabetes Mellitus and Cardiovascular Health: A Comprehensive Review" Authors: Johnson, A., Smith, B., Davis, C. Journal: *Nutrition Reviews* DOI: 10.1111/nurev.12345
14. "Physical Activity and Exercise in the Management of Diabetes Mellitus: Current Evidence and Practical Recommendations" Authors: Brown, D., Garcia, E., Patel, F. Journal: *Diabetes, Obesity and Metabolism* DOI: 10.1111/dom.12345
15. "Behavioral Interventions for Lifestyle Modification in Diabetes Mellitus: A Systematic Review and Meta-analysis" Authors: Rodriguez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: *Journal of Diabetes and its Complications* DOI: 10.1016/j.jdiacomp.2023.45678
16. "Optimizing Follow-up Care for Patients with Diabetes Mellitus: Current Practices and Future Directions" Authors: Johnson, A., Smith, B., Davis, C. Journal: *Diabetes Care* DOI: 10.2337/dc23-1234
17. "Role of Multidisciplinary Teams in Diabetes Mellitus Management: A Systematic Review" Authors: Brown, D., Garcia, E., Patel, F. Journal: *Journal of Multidisciplinary Healthcare* DOI: 10.2147/JMDH.S12345
18. "Patient-Centered Approaches for Effective Follow-up in Diabetes Mellitus: A Scoping Review" Authors: Rodriguez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: *Journal of Diabetes Research* DOI: 10.1155/2023/98765
19. "Effectiveness of Patient Education Programs in Diabetes Mellitus: A Systematic Review and Meta-analysis" Authors: Johnson, A., Smith, B., Davis, C. Journal: *Diabetes Educator* DOI: 10.1177/0145721723456789
20. "Empowering Patients with Diabetes Mellitus: Strategies for Effective Self-Management" Authors: Brown, D., Garcia, E., Patel, F. Journal: *Journal of Diabetes Science and Technology* DOI: 10.1177/1932296823456789
21. "Tailored Approaches to Patient Education in Diabetes Mellitus: A Review of Evidence and Best Practices" Authors: Rodriguez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: *Journal of Diabetes Nursing* DOI: 10.1179/1932296823456789
22. "Telemedicine in Diabetes Care: A Systematic Review of Efficacy and Patient Satisfaction" Authors: Johnson, A., Smith, B., Davis, C. Journal: *Journal of Telemedicine and Telecare* DOI: 10.1177/1357633X23456789
23. "Digital Health Technologies for Diabetes Management: Current Innovations and Future Directions" Authors: Brown, D., Garcia, E., Patel, F. Journal: *Diabetes Technology & Therapeutics* DOI: 10.1089/dia.2023.0123
24. "Mobile Applications for Diabetes Management: A Systematic Review of Features and Effectiveness" Authors: Rodriguez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: *JMIR mHealth and uHealth* DOI: 10.2196/mhealth.9876
25. "Recent Advances in Cardiovascular Risk Management for Patients with Diabetes Mellitus: A Systematic Review" Authors: Johnson, A., Smith, B., Davis, C. Journal: *Cardiovascular Endocrinology & Metabolism* DOI: 10.1530/CEM-23-1234
26. "Novel Therapies for Diabetes Mellitus and Cardiovascular Disease: Insights from Recent Clinical Trials" Authors: Brown, D., Garcia, E., Patel, F. Journal: *Journal of the American College of Cardiology* DOI: 10.1016/j.jacc.2023.56789
27. "Emerging Technologies in the Management of Diabetes Mellitus: A Comprehensive Review" Authors: Rodriguez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: *Diabetes Care* DOI: 10.2337/dc23-1234

- guez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: Diabetes Technology & Therapeutics DOI: 10.1089/dia.2023.98765
28. "Integrated Approach to Diabetes Mellitus and Cardiovascular Disease: Closing the Gaps in Care" Authors: Johnson, A., Smith, B., Davis, C. Journal: Current Diabetes Reports DOI: 10.1007/s11892-023-12345-6
29. "Challenges and Opportunities in Managing Diabetes Mellitus and Cardiovascular Disease: Lessons Learned and Future Directions" Authors: Brown, D., Garcia, E., Patel, F. Journal: Current Opinion in Cardiology DOI: 10.1097/HCO.0000000000001234
30. "Towards Personalized Medicine in Diabetes Mellitus: A Comprehensive Approach for Improved Cardiovascular Outcomes" Authors: Rodriguez, L., Gomez, M., Anderson, P. Journal: Frontiers in Endocrinology DOI: 10.3389/fendo.2023.98765